

การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก (Global Climate Change) กับประเด็นแรงงาน

อังคณา เตชะโกเมนทร์
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
กลุ่มงานมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ
สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน

การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก (Global Climate Change) ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงการที่โลกมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้นเรื่อย ๆ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ภาวะโลกร้อน (Global Warming)” เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง สภาพแห้งแล้งรุนแรง การมีฝนหรือหิมะตกผิดปกติ การมีพายุและฟ้าผ่าในอัตราที่เพิ่มขึ้น และภาวะผิดปกติของสภาพแวดล้อมอื่น ๆ อีกหลายประการ

จากผลการศึกษาและงานวิจัยของหลายองค์กรที่เชื่อถือได้พบว่า การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่เกิดพร้อมกับภัยธรรมชาติต่าง ๆ นั้น มาจากการกระทำของมนุษย์เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระทำของมนุษย์ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ผลผลิตจากภาคอุตสาหกรรมดังกล่าวทำให้กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและมีเสถียรภาพทางสังคม ผลกำไรที่ได้สามารถนำกลับไปพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง และยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ส่งผลให้กลุ่มประเทศเหล่านี้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและดำเนินมาตรการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่มีต่อประเทศและประชากรของตนได้

กล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกซึ่งเกิดจากภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วส่งผลกระทบต่อทุกประเทศบนโลกใบนี้ โดยที่ผลกระทบดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงยิ่งกว่าในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาที่พึ่งพาภาคเศรษฐกิจที่ต้องอาศัยธรรมชาติและฤดูกาล เช่น การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว ฯลฯ ทั้ง ๆ ที่เป็นกลุ่มประเทศที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกน้อยที่สุด กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาต้องปรับตัวและดิ้นรนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้อยู่รอดได้ในภาวะที่ภูมิอากาศของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้รูปแบบการบริโภค การผลิต และการจ้างงานเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งแน่นอนว่า รวมไปถึงสภาพการทำงานของคนงานในกลุ่มประเทศเหล่านี้ด้วย ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกจึงไม่ได้เป็นเพียงประเด็นด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังเป็นประเด็นด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับประเด็นแรงงานอีกด้วย

แม้ว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกจะเกิดขึ้นกับหลายภาคส่วนทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมในลักษณะที่แตกต่างกันไป แต่การวางนโยบายหรือการกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ควรมีความสอดคล้องกัน ไม่ควรแยกนโยบายหรือมาตรการแต่ละด้านออกจากกัน เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในภาคส่วนหนึ่งได้ส่งผลกระทบต่ออีกภาคส่วนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง

ขณะเดียวกัน การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนจากการผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกในระดับสากลนั้น ทุกประเทศควรเข้ามีส่วนร่วมดำเนินการตามศักยภาพความสามารถ และความพร้อมของแต่ละประเทศ โดยต้องมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาที่มีขีดความสามารถต่ำในการรับมือและจัดการกับปัญหา ความรับผิดชอบดำเนินการของประเทศทั้งหลายต้องมีสัดส่วนที่ยุติธรรม ประเทศที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศโลกมาก ต้องมีสัดส่วนความรับผิดชอบดำเนินการมากกว่าประเทศที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศโลกน้อย

ข้อควรระวังในการร่วมรับผิดชอบดำเนินการตามที่กล่าวถึงข้างต้น คือ ต้องไม่ให้ประเทศหนึ่งประเทศใดนำความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมและแรงงานของอีกประเทศหนึ่งไปเป็นเงื่อนไขในการแสวงหาผลกำไรทางการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น ประชาคมโลกนานาประเทศต้องร่วมกันป้องกันไม่ให้มีการนำขีดจำกัดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและแรงงานอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศโลกในประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนามาเป็นเหตุผลในการกีดกันสินค้าต้นทุนต่ำจากกลุ่มประเทศเหล่านี้

ในการนี้ ประเทศที่ห้ามนำเข้าสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาควรมีภาระพิสูจน์ตนเองต่อประชาคมโลกว่า การห้ามนำเข้าสินค้านั้นมีเหตุผลจากการที่ประเทศผู้ผลิตตั้งใจละเมิดต่อมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและแรงงาน หรือเพิกเฉยต่อการดำเนินการในความรับผิดชอบของตนด้านสิ่งแวดล้อมและแรงงาน

แหล่งข้อมูล

International Labour Office. Paper for Debate and Guidance on “**Decent Work for Sustainable Development - The Challenge of Climate Change**”. Geneva, November 2007.

International Labour Office. **Report of the Working Party on the Social Dimension of Globalization**. Geneva, November 2007.

<http://www.exploratorium.edu/climate/global-effects/index.html> (accessed on October 2008)

http://www.pewclimate.org/docUploads/Climate101-FULL_121406_065519.pdf (accessed on October 2008)